

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 8 kor.
Félévre 4 kor.
Negyedévre . . 2 kor.

Egyes szám ára 10 fill.

Megjelenik minden
vasárnap.

Telefon szám: 15

NÉPJOG

POLITIKAI HETILAP.

A FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:

Kaposvár, Zárda-utca
17. szám.

hová a lap szellemi részé-
illető minden közlemény inté-
zendő.

A kiadóhivatal

munkakörét **Bagelman
Károly** könyvkereskedő
vállalva magára, az előfizet-
ések, nyilttér- és hirdetési
díjak és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások ide-
intézendők.

A nemzethez!

A szövetkezett ellenzéki pártok a következő szótartot intézték a nemzethez:

Törvényhozó megbízatásunkkal, melyet választóinktól múlt év elején nyertünk, nem lesz többé alkalmunk élni. A nemzethez szólunk tehát e történelmi percben; a nemzethez, melynek jogaiért hűségesen küzdöttünk, alkotmányát becsületesen védjük.

A képviselőházat fegyveres erővel oszlatta szét egy teljhatalmu királyi biztos. Alkotmányunk a teljhatalmu királyi biztosnak, mint közjogi tényezőnek intézményét nem ismeri. Törvényeink szerint magát a királyi hatalmat is az alkotmány korlátozza. A királyi biztos, teljhatalmára hivatkozva, a felségjog gyakorlásához kötött szabályok és követelmények mellőzésével rendelkezett, cselekedett és parancsolni akart a képviselőház elnökének.

Az alkotmány által nem ismert tényezővel a képviselőház elnöke nem érintkezhetett, tőle közleményeket és utasításokat nem fogadhatott el, tehát a képviselőház egyhangú jóváhagyásával visszautasítá a törvénytelen közeg közleményeit. Ekkor fegyveres erő és rendőrség rontott be a képviselőházba és behatolva a törvényhozás szentélyébe, egy ezredes, királyi biztos parancsra, a király kéziratára vonatkozólag azt a tiszteletihányt és a magyar közjoggal szemben azt a sérelmet követelte el, hogy a képviselőháznak szant királyi levél másolatát az üres padoknak olvasta fel. A fegyveres erő a képviselőházat bezárta. A hatalom nem elégedett meg azzal, hogy folytonos és törvénytelen elnapolásokkal az országgyűlést elnémita. A néma parlamenttől is szabadulni akart, nyilvánvalólag két okból: egyrészt azért, hogy a törvénytől és alkotmányellenes kormányzást könnyebben folytathassa, a nemzeti ellentállást pedig könnyebben eltiporhassa; másrészt azért, hogy a közgazdasági téren megfoszthassa az országot az 1899. évi XXX. t.-c. összes jogbiztosítékaitól és kijátszhassa az ország örendelkezési jogát a kereskedelmi szerződések mikénti megkötése és jóváhagyására vonatkozólag, tekintet nélkül arra, hogy az így törvénytétellel létrehozott szerződések az országca nézve nem kötelezők. Alig zárultak be az országgyűlés kapui, két rendelet jelelt meg a hivatalos lapban: az egyik kihirdette az autonóm vamtarifát, a másik a Németországgal kötött kereskedelmi szerződést léptette életbe. Ezzel megkezdődött tényleg egy új vámkorszak, nem *legis lata*, hanem *via facti*, nem törvényesen, hanem ténylegesen.

Szembeszökő az időbeli összefüggés az országgyűlés feloszlata és az új vámkorszak azonnali oktrojálása között. Ez a tény bebizonyítja azt, hogy nemcsak a katonai téren, hanem a közgazdasági téren is a nemzeti törekvésnek az öszbirodalmi eszme határozottan útját állta és hozzájárult ahhoz,

hogy a magyar képviselőház többsége ne bizassék meg az ország kormányzásával.

Az a sietség, melylyel az 1899. évi XXX. t.-c. és az 1867. évi XII. t.-c. jogbiztosítékai a közgazdasági önállóságra vonatkozólag tényleg (ha nem is *de jure*) hatályon kívül helyezték, mihelyt az országgyűlést feloszlatta a király, legjobban bizonyítja azt, hogy nem kizárólag a katonai kérdésekben elfoglalt álláspontja miatt tagadta meg a király a parlamenti többség programjától a jóváhagyást. Nem érintheti a többséget az a vád, melyet a király rosz tanácsadói az országgyűlést feloszlató királyi leiratba is beillesztettek, hogy a többség nem akart kormányt vállalni egy olyan program alapján, amely tiszteletben tartja a királyi felségjogait.

A felségjogokat a legteljesebb tiszteletben tartotta mindig a képviselőház többsége; a magyar alkotmány azonban és a magyar törvények más, mint alkotmányos felségjogokat nem ismernek, tehát a felségjogok is csak alkotmányosan, a törvények értelmében, a nemzettel egyetértőleg gyakorolhatók.

Ezek az igazságok nemcsak a mostani többség véleményét képezik, hanem a magyar közjog szakalatos és senki által soha kétségbe nem vont tételei. A magyar alkotmány az abszolú felségjogot nem ismeri, ennek elismerését tehát mint kormányzási programot nem fogadhatta el. Tényleg szemben áll ennek folytan a király és a nemzet felfogása a felségjogok mibenvoltára vonatkozólag, vagyis az abszolú felségjog és az alkotmányos felségjog fogalma az előbbinek hátterében az öszbirodalomra való osztrak birodalmi törekvés, az utóbbinak a magyar állam önállóságának védelme áll.

Sem a királyi alkotmányos jogait, sem a pragmatika szankcio által létesített kapcsolatot a felsége többi országaival, sem az 1867. évi törvényeket nem érinthették azok a követelések, amelyeket a véderőre nézve a nemzet támasztott.

Nem is ok nélkül és mintegy ötlet-szerűen támasztotta ezeket a nemzet éppen most; mert az ok oda vezetendő vissza, hogy a katonai hatalom által tervbe vett katonai terhek tetemes fokozásával szemben a nemzet nagy része azzal az elvitázhatalan joggal akart élni, melyet az 1867-ik évi XII. t.-c. 12. szakasza biztosít, hogy az ujoncmegajnlás feltételeit az ország maga allapítsa meg.

E jogra támaszkodva követelte az ellenzék azon állapotoknak megváltoztatását a hadseregben, melyek a nemzet legnagyobb részének meggyőződése szerint a magyar nemzeti állam eszméjével kihívó ellentétben állnak: követelte a magyar állam nyelvének, zászlójának és jelvényeinek alkalmazását az egész hadsereg kiegészítő részét képező magyar hadseregben, melyre pénzt és vért adozza Magyarország, mint a két állammonarchia egyik egyenrangú, önálló állama. Ezen irányzat letörését és a szólásszabad-

ság korlátozását célozta az a parlamenti erőszak, amelyet a képviselőház tanácskozásainak jogrendjén elkövettek s amely oly felháborodást szül, hogy ennek hatása alatt az akkori ellenzék sorai tetemesen megsaporodtak. Midőn pedig a király a nemzet itéletére hivatkozott, a nemzet az ellenzéknek adott igazat és magában az ellenzékben nagy többségre emelte azt a pártot, amely a katonai téren a nemzeti követelésekhez való ragaszkodást hirdette és ugy ezen, mint minden más téren az ország függetlenségének és önállóságának elveit vallja és ezeknek jegyében küzdött és győzött a választásoknál.

A parlamenti többség, mely az ellenzéki pártok szövetkezéséből alakult, élni akart jogával. Kormányt alkotni és teljesíteni akarta alkotmányos kötelességét — kormányt vállalni. Megállapodott tehát a közös kormányzási, programban, melyhez elvei feladása nélkül a szövetkezett pártok mindegyike hozzájárulhatott és hozzá is járult; amely programot a képviselőház felirat alakjában terjesztett az uralkodó elé.

A programot, mely a létező törvények keretein belül mozgott, a király ridegen és hajthatlanul visszautasítá, sőt a százados alkotmányos szokástól eltérőleg, a felíratra nem is válaszolt.

Azt követelte a király, hogy a többség a király által kijelölt program alapján vállaljon kormányt; ami nemcsak ellenkezett volna az alkotmányosság alapelveivel, hanem gyakorlatilag sem lett volna kivihető. A képviselőház többsége, bár hűségesen ragaszkodott alkotmányos álláspontjához, mindent elkövetett arra, hogy az öszszetközést a törvényhozás két tényezője közt elsimítsa. A kibontakozás érdekében elment a legszélsőbb határokig az engedékenység terén, ameddig elvtagadás, a nemzeti jogok feladása, az alkotmányosság alapfeltételei csorbítása, egyszóval a nemzet elleni arulás elkövetése nélkül elmehet. Mindenben számolt a király kívánságaival és csak annyit kötött ki, amennyi bizonyítékul szolgált volna arra nézve, hogy a király is számol a nemzet óhajtaival, tehát a válságot alkotmányosan akarja megoldani. Élő alkotmányos tényezőként teljes lojalitással tiszteletben tartottuk a királyi akaratot, de viszont — meggyőződésünk szerint — joggal számíthattunk arra, hogy a választásoknál megnyilvánult nemzeti akaratot is tekintetbe veszi a király. Minden kísérlet azonban hiábavaló volt, közeledésünk minden alakjában merev és rideg elutasításban részesült. A királyi hatalom nem keresett kiegyenlítést a törvényes keretek közt megnyilvánult nemzeti akarat, hanem feltétlen meghódolást követelt a nemzeti képvisellettől. Nem elégedett meg saját akaratának gyakorlati érvényrejutásával, hanem elvi elismerését követelte annak, hogy a vitás téren, a katonai kormány követe ései által előtérbe

sodort katonai kérdésekben a nemzet akarata egyáltalán nem számít. Ez az elismerés, ez a lemondás, ez a meghódolás lett volna feltétele nemcsak annak, hogy a parlamenti többség kormányra jusson hanem annak is, hogy a nemzet egyáltalán tovább élvezhesse más téren is törvényekkel biztosított alkotmányos jogait és meglehet, hogy magát az alkotmányosság fenntartását. Meggyőződésünk szerint a nemzet bizalma azonnal elfordult volna tőlünk, ha elveink ilyen feladására rábírhatók lettünk volna. Elárultuk volna ezzel nemcsak a nemzetétől nyert megbízatásunkat, hanem a nemzet múltját, jelenét, jövőjét. A nemzet elhatározhatja, hogy akar-e meghunyászkodni azon ökölcsepások előtt, amelyeket a miszilárd ragaszkodásunk a nemzet jogaihoz és az ország törvényeihez kihivott? Elhatározhatja a nemzet, hogy akarja-e azt, hogy alkotmányossága legyen s ennek terén, az alkotmányos többségi akarat érvényesülhetőségével szemben átléphetlen tilalomhatárok vonuljanak végig? Mi megvagyunk győződve, hogy a nemzet ezt nem akarja, hanem hűségesen kitart velünk az alkotmány védelmében és igénybe veszi a törvényes védekezés minden lehetőségét. Az országgyűlést feloszlató királyi kéziratban az van, hogy az uralkodó fentartja magának az új országgyűlés mielőbbi összehívását. A királynak e szavai, melyek súlyát még inkább növeli az alkotmányra tett királyi eskü ténye, igazolják azt a feltevést — melyben mint alkotmányos és lojális honpolgárok hinni tartozunk — hogy a király az országgyűlést a törvényes időben tényleg össze fogja hívni. De mert a tényleges kormány erőszakoskodásával, mely az országra az önkormányzatnak törvénytelen felfüggesztésével, a gyűlékezési jognak, a sajtó- és szólásszabadságnak megfámadásával máris az önkényuralomnak korszakát nyitotta meg, előreláthatólag még fokozódni fog: a nemzetnek készen kell lennie arra, hogy jogait, törvényeit, szabadságát, alkotmányát még erősebb csapások érhetik s még erősebben kell azokat megvédenie. A nemzetnek joga van a törvényes védekezésre. Az állampolgárokat a politikai jogok teljesége illeti meg; ezekkel szemben ezidő-

szerint törvénysértő korlátok nem állíthatók fel anélkül, hogy ezek homlokegyenest bele ne ütköznenek a király által kifejezett szándékba: új országgyűlést összehívni. Politikai jogoktól megfosztott országnak nem lehetne országgyűlése. A küzdelem, melyet az országra erőszakoltak, megszünt a pártok küzdelmére lenni. Alkotmányvédelemm lett ez, mely védelemben nemcsak a szövetszert pártokhoz tartozóknak polgári kötelessége részt venni, hanem minden magyar honpolgárnak anyanyelv különbség nélkül, mert a szabadság és a jogok, melyeket védünk, mindnyájunk kincsét képezik. Részt kell venni a küzdelemben azoknak is, kiknek a hatalom, mely az ország ügyeit évtizedekig vezette, nem adott választóijogot, csak akkor emlékezett meg róluk, mikor minden áron szövetségeseiket keresett. Mert csak a mi küzdelemünk győzelmének eredménye lehet a népjogok érvényesülése. Meg kell védenünk mindnyájunknak lépérel-lépésre a nemzeti jogok erősségeit; mert az élő nemzettel folytatott küzdelemben elpusztul a parancsóra mozgó lélektelen anyagi erő. Ne szüneteljen soha az ellentállásnak szelleme, hanem éjjen folyton a szent tűz a magyar hazafiság oltárán! Változzék át az alkotmány védőbástyájává minden honfikebel, melyből a honszerelmet kiölni, a magyar lélekből a honfidacot kiirtani ne lehessen soha! A megváltás napja a szenvedést követi, követni fogja azt a magyar nemzet számára is; eljön e nap annál előbb, minél egységesebb öntudatosabb, a törvényekhez szorosabban ragaszkodó lesz a nemzet ellenállása. Eljön e nap teljes bizonyossággal, annál az igazságnál fogva, hogy kitartóbb egy egységes nemzet erkölcsi ereje, mint bármely elképzelhető erőszak. És midőn a nemzet igaza diadalmaskodni fog, ezen a napon megtisztult lélekkel kibővült tapasztalással, edzett erővel, a vész napjaiban s az alkotmány védelmében született együttérzés hatalmával fogja a nemzet kezébe venni a nemzet igazairól meggyőződött királylyal egyetértve, újjászületésének nagy feladatait. E napra szegezzük tekintetünket a jogos és törvényes küzdelem

fáradalmi és szenvedései közt, bizva az isteni gondviselésben, ügyünk igazságában, saját erőnkben és nemzetünk államalkotó hivatásában. Ha bizunk és kitartunk, legyőzhetetlenek vagyunk: ha lsten mellettünk, ki ellenünk!

Felhívás esküszegésre.

Irta: Kemény Árpád báró.

Nyugodtak lehetnek a királyi ügyész urak, nem szándékom a lázítás. Nem hivatkozom a jogtalan és durva erőszak tényeire nemzetem törvényei és alkotmányával szemben, nem hívom fel a magyar honvédeket sem, hogy az alkotmányra letett esküjükhöz, mindig s mindenben hűvek legyenek, sőt még azt az axiomát sem állítom fel, hogy az állam polgárainak, — különösen a törvények s alkotmányra esküt tett köztisztviselőknél — megszünt minden kötelezettségük a hatóságok minden tiltó s parancsoló rendeletével szemben, midőn a törvények hatályon kívül helyezvén ez az alkotmány megtörve lesz! Csak egy beszédre, csak egy írásra óhajtom még egyszer felhívni a figyelmet, mely majdnem manifestum számba megy s mely ma-holnap elárasztja ezt az országot, melynek népe abszolút hatalmi tényekkel el van tiltva törvényes népképviselőinek köteles beszámolóit meghallgatásától.

Ez az írás leplezetlenül hív fel nyílt esküszegésre.

Ez az írás a volt „szabadelvü” párt kiáltványa, szerzője egykoron Magyarország miniszterelnöke, újabban Magyarország látnoká, gróf Tisza István.

Kevesebb jó reménnyel és komoly érdekléssel, mint kíváncsisággal

T Á R S A.

Edith.

— A Népjog eredeti tárcája. —

Az egész város tudta, hogy Jakabfalvy Sándor nem a pénze miatt udvarolt Wimmer Edithnek. Igaz ugyan, hogy a parthie képes fiatal urak ugy vélekedtek, hogy a hozományja is megérdemli néhány bál éjszaka és tennisz párti fáradságát, de ez tiszta véletlenség volt mondom. Jakabfalvy főhadnagy igazán nem tehetett róla, hogy az öreg Wimmernek százezrei voltak.

De nem is jutott eszébe senkinek, még az ellenségeinek sem, hogy a főhadnagyot parthie vadászattal gyanúsítsák meg. Ahhoz Jakabfalvyt, aki gorombaságig őszinte természet volt, tulságosan egyenes jellemű embernek ismerte mindenki.

A főhadnagy igazán szerette a szép Wimmert leányt. Annyira igazán, hogy a duhaj, mulató, kártyás huszárfőhadnagyból egyszerre csöndes, hazajáró ember lett. A helyi közvélemény is hamarosan megbarátkozott a gondolattal, hogy Wimmer Edithből és Jakabfalvy Sándorból egy pár lesz. Ugy együtt voltak mindig, hogy hivatalos eljegyzés nélkül is jegyeseknek nézték már őket.

Pedig hát az emberek jóakarata, amely rendszerint a szerelmesek ügye mellé szegődik, ezuttal egy kicsit korai volt mert az öreg Wimmer, mikor Jakabfalvy megkérte tőle a leánya kezét, kereken elutasította.

— Tisztelem, becsülöm főhadnagy urat, mint embert, mint katonát, — mondta az öreg ur, — de vőmnek nem akarom. Nem azért dolgoztam én harminc esztendőn keresztül, nem azért garasoskodtam, zsugorgattam, hogy aztán egy elegáns huszártiszt gavalléros adósságait fizethessem ki.

Hat ez elég érthetően van mondva, nem kellett hozzá külön magyarázat. S még hozzá az a kellemetlenség is meg volt a dologban, hogy nem igen lehetett ellene szólni semmit, mert az öreg Wimmernek igaza volt.

Igaza bizony!... Jakabfalvy Sándornak a lován meg a kardján kívül nem igen volt egyebe az adósságainál. Az pedig volt annyi, amennyit tizenkét esztendei szolgálat alatt egy könnyelmű huszártiszt összeszerezhet.

Hogy esett-e más szó is az öreg Wimmer meg Jakabfalvy között, azt nem igen lehetett tudni, mert egyik sem adta tovább, de hogy a főhadnagyot kikosarazták, annak hamar híre futott a városban. Hogy ki pattantja ki az ilyen dolgot és hogy ki terjeszti, azt nem lehet soha megállapítani; annyi azonban bizonyos, hogy éppen az ilyen dolog nem szokott titokban maradni soha.

Volt is nagy tanácskozás, szólás-szapulás, minden szomszédoláson, kávétracscon, hogy így az öreg Wimmer, ugy a gögös, büszke felesége! Ugyan mire várnak a lányokkal, talán a mesebeli elátkozott királyfira, hogy már Jakabfalvy se elég jó nekik? Bezzeg a kis Zentmayer Dóra két

kézzel is kapna utánna! Igaz, hogy vörös, meg hogy egy kicsit el van hizva, de többje is van vagy ötvenezer forinttal, mint Wimmer Edithnek. Pedig még a nagyanyjától is fog örökölni.

Az emberek nem nagyon skrupulozusak, hogy ha arról van szó, hogy eláztassak valakinek a tisztját.

Jakabfalvy duhajkodott ugyan vagy két hétig, de aztán benne is csak lehiggadt az a nagy keserűség, amelyik minden áron kifele törekedett. Azon túl pedig kerültek egymást; s ha a véletlen szeszélye úgy hozta magával, hogy társaságban, mulatógokon vagy színházban találkozas mégis elkerülhetetlen lett, hát akkor is nagyon hűvösen, nagyon szertartásosan érintkeztek. Egy futó köszöntés, esetleg egy kézzszorítás, ennyi volt minden.

És sem a szép Wimmer Edith büszke, hideg arcán, sem a Jakabfalvy bronzszínű, kemény vonásain nem látszott meg, hogy mi történik ott belül, abban a két emberi szívben, m kor a kíváncsi tömeg tola-kodó, részvétlen tekintete ezeknél a találkozásoknál a szenzációt leste.

De ha csak lehetett, elkerülték egymást, mint a halálos ellenségek. Pedig a körmük hegyéig tele voltak haragos, gyűlölködő, büszke szerelemmel. Jakabfalvy az fájt, hogy a leány nem vonult el a világtól, hogy nem hervadozott a regénybeli boldogtalan szerelmes lányok módjára; hogy eljárt a társaságba, színházba, szóval mindenüvé, ahová a Jakabfalvy keserű filozófiája sze-

régen várta a nemzet a haldokló végsóhajtását, a szabadelvű párt régen ígért és „kigondolókra“ bizott manifesztumát! Ime kipattant, itt van végre és... ennyiből áll:

A szabadelvű párt az én vagyok; az örütségig lángeszű, a sikerekben balkezű, a hitlű összmonarchikus, önérzetes, energikus, a pártérdekben elvakult, a szabadelvűséget önkény-nyel szolgáló, a törvényeket „erős kezek“ — „bolond kezekkel“ tépő, erős hazafias érzésű utmutató az alkotmánysegés és abszolutizmus utján; — igen a szabadelvű párt én vagyok gróf Tisza István!

És ez a gróf Tisza István, — ki a szabadelvű párt, — ki „látnok“, de ki vak volt, a midőn „ugrai levelét“ megírta, híven hogy hazájának arra van szüksége, s békét arat, hogyha vihart vetett; vak volt „zsebkeendő lengetéskor“, 1904 november derekán, híven, hogy „csak egyszer, egyetlen egyszer“ törni a törvényt szabad s lehető; s vak volt, midőn a nyers erőbe bizott december hó tizenharmadikán, a darabotok emlékünnepen; vak volt, midőn a nemzet nagy zömét a táborában hitte s megkötött, — törvényt szaggatva — szerződéseket; s vak volt, a midőn törvényt elcsavarva, királyi szóval házat oszlatott és választáskor várta nemzetének törvényszegést helyeslő bizalmát; — ez most mint „látnok“ szól és így kiált fel: mi tudtuk jól, mi előre tudtuk ami bekövetkezett. S tiltakozunk az önkényesség ellen!

Nemes erény, hogy tudva védelmezték azt az „alkotmányt“, amely addig áll, míg meghuzódva valljuk elveinket, mi rendelet, de kártyavár s szuronyra tűzött rongy papír azonnal, amint jogunkkal élni akarunk; s nemes erény, hogy ugy

megvédelmezték, (bár ezt nem mondja manifesztumuk) hogy harminc év uralma, míg övék volt ország, dicsőség és a hatalom, tönkre tette azt a gyenge palántát, a melyet egykor Deák ültetett s a melynek mindent megemésztő gyomruk meg nem kímélte bár a gyökerét is!

És szól — természetes (ki a 67-es X ik törvénycikket félre tette, midőn tavaly maga oszlatott) — szól „királyi feltétlen feloszlatási jog“-ról, mit a törvény nem ismer és amit figyelmébe ajánl hazája ellen a külföldnek s az osztrák hatalomnak!

S e Bécs felé tett tisztelgés után egy szájból hideg s meleget is fujva meghirdeti a harc egységeségét „egy sorba mind hogy védjük igazunk!“ De... akik immár sorban állanak, lent a megyéknél térjenek ki, félre! Az ellenállás hadd legyen egyöntetű a nagy „szabadelvű“ semmittevésben! S ha a vezérek kell, engedjenek, ha bevárták a szuronyok hegyét; a hatalomnak csak engedjenek, a sokkal gyengébb szegény vármegyék!

Álljunk egy sorba, ámde törjük is le az ellenállást, sőt demonstratív hirdessék ki a nagyvilág előtt, hogy „szabadelvű“ egész Magyarország és kész szolgálni minden szín alatt, jöjjön pribék had, vad önkény uralma, — első a „jólét“ és a „jó falat!“

S a leggazdagabb párt, mely oly sok éven élvezte mind azt, mit a hon adott, a tejfelét szedvén le a köcsögnek s hizlalt zsebéből két marokra szórta választásokkor a sok milliót korrump célokra, könnyűvéruen, az most a helyett, hogy — büszkén viselve terhét — biztosítaná azoknak létéletét, kik első sorban — s érettük is, — erős

lélekkel harcban állanak; nagy képpel nyujt most bölcs tanácsokat, sőt ráadásul számos „haladót!“

Nem látja most sem azt gróf Tisza István, hogy mint a sorsnak forgó kerekét meg nem akasztá erős balkeze, választáskor, a nemzet ébredésén: ugy most se tudna gátja lenni annak, hogy rongyá tépje vérző nemzete becsületét, ki ellenébe „bére“, ki cenkké válna uj Bach nyomdokán!?

Nem látja azt sem, most sem Tisza István, hogy a vezérek és a parlament midőn kitarított szuronyok hegyéig, nem dupla bórért tette s vesztett (elvhűségeért, törvény védelmében, nemes hevével védve alkotmányát) állást, hatalmat s „jó mandátumot“ (amely hogy „jó“ a tűz körül ülőnek, legjobban tudják szabadelvűek, akik fizették színaranyba mérve! És hogyha tudja?! Nincs-e hát joguk, hogy harcra hívják fel a vármegyét, ha hozzá még segélyre nyujtva karjuk, hogy a tehernek felét átvegyék!?

Egy sorban kíván Tisza küzdeni? Előre hát! S ne mást riaszson hátra. S ha híven kíván pártja küzdeni, előbb kezét segélyre nyujtsa ki! S a „szabadelvű“ párt a küzdelemre ne várja meg a választásokat, mert félő, hogyha pókként légyre lesve, „megül“ a passiv resistencián, ha majd az osztrák egy piciny „legyecskét“ nagy zümmögéssel hálójába kerget, futva megindul s „haladón“ halad!

De álljon sorba Tisza és a pártja s ösmerje be őszintén büne-szánva: szabályt is szegtem, törvényt is törék, de nem hívem, hogy utmutató lettem, mely alkotmány és törvény megszegésre császári kénynek utat mutatott s mely öntudatlan állt a bűnnek utján mindaddig, míg a villám lecsapott! Most készen állok, mind ezt expiálni, küldj első sorba nemzetem, itt vérem, itt van életem s elhoztam „avenam“ is!

Ha így szól és nem arra üt, kivel egy sorba ő is harcolni akar s „védő“ hevében a külföld előtt törvényeinken rést majd nem szakit, akkor örömmel hisszük fordulását s megünnepeljük, hogy a nemzet egy s fohászokodunk a mindenek urához a tévelyedett, mégtért lelkekért; de addig, míg e párt, míg Tisza István nyíltan ajánlja törvény megszegését és cinizmussal szól „több vagy kevesebb törvényszegés az ugy is egyre megy, hát csak előre tisztelt hatalom“, míg a hazát, a nemzet alkotmányát s király esküjét alá helyezi a pártérdeknek, — s csak hogy azt ne hallja, hogy választáson a halál harang haldokló pártját elsiratva szól, — kész elkövetni azt a legnagyobb bűnt, melyet hazafi elkövethetett s melyről még törvény sem szól, fel sem téve, hogy egy magyar azt elkövetheti s felhívni kész a magyarok királyát

rint, csak a boldog embereknek van joguk eljánni.

Hogy ő maga is ott volt mindenütt, arra Jakabfalvy a maga önző felfogásában könnyen talált magyarázatot. A leány pedig győtrődött, habár az arca nem is mutatta. Sőt mióta a szakítás megtörtént, még erőszakolta is a vidámságot, ami pedig rosszul illett egy kicsit az ő komoly természetéhez. Meg is rótták érte, az emberek véleményével azonban nem sokat törődött. Ellenben végtelen megszegyenülést érzett a miatt, hogy az az ember két heti lumpolással elintézettnek véli az egész dolgot, hogy megadta magát az első szóra, hogy érdemesnek sem találta a küzdelmet felvenni. Közönségesnek látta Jakabfalvyt, akiből ideált alkotott magának. Szégyelte magát, mert azt hitte, kevésbe veszik, és éppen az a férfi, akiért mindenre képes lett volna, még a legnagyobbra is, a lealázkodásra.

Egyetlen egyszer lett volna alkalom a kimagyarázkodásra, de mindenik azt várta, hogy a másik kezdje. Valami mulatságon történt: Jakabfalvy a buffetbe akart menni, hogy egy cigarettát elszívjon, a leány a télikertből jött egyedül. Egy elhagyott teremben találkoztak s mikor megpillantották egymást, egy pillanatra megállottak. A szemük ugy villant össze, mint két éles kardpenge. De csak egy pillanatra, egyetlen egy tekintetre. Aztán elmentek

egymás mellett szóltanul, közömbösen, mint az idegenek.

*

Rettenetes nagy katasztrófa volt a nagytakarék bukása. Ugy jött, mint a lavina hirtelen váratlanul. És mindenki az öreg Wimmert okozta a szerencsétlenségért, aki elnöke volt a takarékpénztárnak. Amolyan tiszteletbeli állás volt az csak, — neki volt tudniillik a legtöbb részvénye, és pénze is volt benne. Az természetesen most szintén mind oda veszett. De azt senki se kereste, ő volt az elnök, ő felel a mások vagyonért. Hogy a vezér gazgató a börzén játszott a bank pénzével, és hogy az okozta a bajt, meg hogy az öreg Wimmernek mindössze csak anyi köze volt a bank dolgához, hogy egyszer egy héten felment aláírni, avval most nem törődtek, azt senki se kutatta. Az öreg Wimmert is pörbe fogták, a vagyonát is zár alá vették az utolsó gombig, hanem amit a vezérigazgató ur elbörzézett, még abból se futotta. Ugy beszélték a városban, hogy az öreg asszony majd beleőrült a csapásba a szégyen miatt, s hogy az öreg Wimmer is öngyilkosságot akart elkövetni, de megakadályozták benne.

(Folyt. köv.)

szent esküvése megszegésére, melyet törvényre s alkotmányra tett, mondván „bűn volna a házat összehívni,“ addig egy sorban küzdünk nem lehet! Addig Uram csak ments meg a „frigyétől!“ Óvd meg a törvényt védő „balkezétől,“ óvd meg hazánkat szentelt alkotmányát ilyen baráttól, ilyen harcosától, — elleneinktől védjük csak magunk!

S ha nem volt parlament, mely számon kérje a hatvanhetes tizes törvénycikket s mit a kilencvenkilenc XXXX. t.-c. ellen, e párt s vezér oly durván vétkezett, s ha nincs ügyész, ki 48-as évi négyes törvénycikk ellen izgatás s esküszegésre bujtás nagy bűnében, vádolna pártot s egyben vezért, mind kettőt, kik annyit vétkeztek: jöjjön a nemzet megnyilatkozása, mely letörí e bűnös „balkezét.“

H I R E K

— **Vármegyéről.** Örgróf Pallavicini Ede ur az alkotmányvédő bizottság elnöke egészsége helyreállítása céljából néhány hétre délvidékre utazván, tisztelettel alulírott helyettes-elnök kérem fel a bizottság tisztelt tagjait, hogy a f. évi március 4-én vasárnap d. u. fél 4 órakor a vármegye székházának kistermében tartandó ülésen megjelenni sziveskedjenek. Sok és fontos ügy kerül tárgyalás alá, nevezetesen: a másnapi megyei közgyűlés tárgysorozata, melyen a közig. bizottsági tagválasztások is szerepelnek, a főispán távozásával beállott helyzet, a legújabb politikai helyzet folytán netán teendő intézkedések elhatározása, továbbá a vármegyei tisztviselők helyzetének megbeszélése, miért is igen kérjük a bizottság igen tisztelt tagjait arra, hogy okvetlenül teljes számban jelenjenek meg. Kaposvár, 1906. február hó 26-án. Kapotsfy Jenő h. elnök. Dr. Kovács Sebestyén Gyula jegyző.

A törvényhatósági bizottság által folyó évi március hó 5-én délelőtt 11 órakor tartandó rendkívüli közgyűlés napirendjére kütüzött ügyeknek közgyűlési tárgyalásra leendő előkészítése végett ugyanazon nap d. e. 9 órakor a vármegyei székház nagytermében tartandó ülésre, az állandó választmány tagjai általam tisztelettel meghívottnak Kaposvárott, 1906. évi február 21-án. Alispán szabadságon: G a b s o v i t s Károly főjegyző.

Főispán ur ömeltósága a múlt év július 12-én tartott rendkívüli közgyűlés 342. számú határozata folytán f. évi március 5-ik napjának d. e. 11 órájára rendkívüli közgyűlést tűzött ki, melynek tárgyait képezendik:

1. Belügyminiszteri rendelet az állami adók elfogadását és belépési bizonyítványok kiállítását megtagadó, valamint a közigazgatási bizottsági tagválasztásra vonatkozó f. é. 11. és 12. számok alatt hozott közgyűlési határozatok hatályon kívül helyezése tárgyában s ennek folytán az 1905. év végével kilépett öt közig. bizottsági tag helyeinek szavazatlappal megajánló választás utján betöltése.

2. Az alkotmányvédő ötven tagu bizottság jelentése, esetleg indítványai.

3. A kaposvár-tab-siófoki helyi érdekű vasút segélyezésére felveendő kölcsön iránti pénzügyi ajánlatok.

Van szerencsém erről a törvényhatósági bizottság tagait tisztelettel értesíteni. Kaposvárott 1906. évi február 23-án. Alispán szabadságon G a b s o v i t s Károly főjegyző.

— **Thaly László** a kaposvári választókerület függetlenségi volt képviselője a múlt vasárnap tartotta meg beszámoló beszédét a »Korona« szálloda éttermében nagyszámban megjelent választó polgárok előtt, melyet a hallgatóság nagy tetszéssel fogadott

és sokszor meg-megújuló éljenzéssel szakította félbe. Thaly után Szalay Károly szólalt fel s hazafias szavakban buzdította a megjelenteket további kitartásra és összetartásra. Majd Lencz Sándor köszönte meg szép beszédben a volt képviselő munkásságát s kérte fel, közóhajhoz képest, a jelöltség elvállalására. Mire Thalyt egyhangulag újra jelölték. Végre Matolcsy pártelnök az ülést rövid, tartalmas beszéddel bezárván, a Kossuth nótá hangjai mellett az rendben szétoszlott.

— **Az átvonuló katonák étkezési díja.** A honvédelmi miniszter a cs. és kir. közs. hadsereg és a m. kir. honvédség legénységének (örrmestertől és ezzel hasonló rangfokozatu altisztől lefelé) átvonulás alkalmával a szállások által kiszolgáltatandó étkezésért a katonai (honvédségi) javadalmazásból fizetendő térítési összeget az 1879. évi XXXVI. t.-c. 51. §-a értelmében a 1906. évre a dunántúli részekre tehát Somogyvármegyére is 48 fillérben állapította meg.

— **Tömeges lemondások.** Arra a hirre, hogy Rudnay Béla főkapitányt teljhatalmu királyi biztossá nevezte ki ő felsége a főváros és Pestvármegye területére, a vármegye tisztviselői egymásután adtak be nyugdíjazás iránti és lemondási kérvényüket. A királyi biztos azonban, e kérvények elintézését megakadályozta, úgy hogy a keddre egybehívott közgyűlést betiltotta, mely a kérvények felett határozni lett volna hivatott. Sőt a tisztviselők előtt egyenesen kijelentette, hogy közgyűlést addig nem is hív össze, mg valamennyi tisztviselővel nem beszél, hogy maradjanak. Különben pedig ha nem maradnának megfenyegette őket. Több vármegyében is hasonlóan jártak el a tisztviselők.

— **Zichy Mihály meghalt.** Mely gyász és igen nagy veszteség érte a magyar festőművészetet. Zichy Mihály az orosz cári házudivari festője, vármegyénk hirneves szülöttje csütörtökön éjjel, Szentpéterváron meghalt. A cári udvarhoz még II. Sándor cár hívta, hol oly nagyra becsülték művészetét, hogy soha el sem bocsájtották.

— **A beszámolók betiltása.** Alig, hogy a képviselőházat feloszlatták, az összes ellenzéki volt képviselők elhatározták, hogy kerületeikben beszámoló beszédeket tartanak, a melyeknek keretében nyújtanak majd felvilágosítást és szabnak irányt a választóknak. Mintegy 350 kerületben hirdettek február 25-re (vasárnapra) népgyűlést. Azonban nem történhetett egészen úgy a dolog, ahogy terveze volt. Mert Kristoffy belügyvivő a beszámolók megtartását megakadályozandó, betiltotta a beszámolók nyilvános megtartását s egyben az ország esendőreit, rendőreit és katonaságát, ép úgy, mint itt nálunk Somogy megyében országszerte mozgósította, hogy a betiltó rendeletének ha kell, mindenképpen érvényt szerezzenek. A képviselők egy jó része — nehogy a nép véérébe kerüljön a beszámoló — elállott a nyilvános beszámolástól s részint nyílt levelekben számoltak be az elmúlt év szomorú történetéről, részint pedig zárt helyiségben tartották meg beszámolóikat.

— **Thaly László** ma délután négy órakor szabad előadást tart a kath. körben szent földi utazásáról.

— **Negyven harci bárd.** Említettük már, hogy a Keszthelyi Balatoni Múzeum Egyesület a Keszthely mellett volt Mogentiána nevű romaitelepét ásátja N p-nap után érdekesebbnél-érdekesebb leletek kerülnek még mindig elő. Az újabb leletek megerősítik azt a történelmi tényt, hogy Mogentiánát a nyugati római birodalom megdölte után a népvándorlók szállták meg. A római kor emlékei mellett ugyanis sok jellegzetes népvándorlókori vastárgy is kerül napfnyre. Úgy látszik, hogy a népvándorlóknak is kellett félni a későbbi ellenségtől, mert amazok eszközei mély gödörökben halmozva találják, ami azt sejteti, hogy gazdáik az ellenség elől rejtették el. Tegnap egy gödörben negyven harci bárdot találtak, a melyek a viharos időben leginkább a vért és pajzs összeállítására szolgáltak. A telepen talált tárgyak eddig is több szekrényt öltöttek meg.

— **A kolportázs megszüntetése.** A belügyvivő egyik legújabb rendeletével nagy csapást mért a mindnyajunktól annyira dédelgetett sajtóra, a midőn a sajtószabadság korlátozására szolgáló rendeletével egész Magyarország területére betiltotta a lapoknak utcai elárúsítását, illetve házalás útján való elárúsítását. Határozottan nagy csapás ez a sajtóra, de még jóvalta nagyobb szerencsétlenség az újságelárúsító rikkancsokra nézve, mert hozzávetőleges számítás mellett mintegy, 10.000 ember fosztatott meg a tisztességes kenyérkeresettől, mely szám 100.000-re tehető, már tudniillik ennyi lélek élt meg a lap utcai elárúsításából. 100.000 ember kenyér nélkül, kissé szomorú állapot akkor, midőn amugy sem fényesek nálunk a viszonyok; midőn a nyomoruság, az éhség, a munkanélküliség ezer meg ezer embert kényszerít arra, hogy kivándoroljon ebből az országból. Hát most mi lesz azzal a sok nyomorék, szegény, szájalmas emberrel, aki hirtelen, minden átmenet nélkül, megfosztatott a mindennapi kenyértől. Ime elérkezettünk a »végtelen nyomor és szenvedés« valódi korszakához.

Hajdan és most.

Minden híradás egybehangzóan mondja és minden jel arra vall, hogy a magyar társadalom súlyos megpróbáltatás elé kerül március tizenötödikén. Mert vagy le kell mondania a szokásos nemzeti ünnep megtartásáról, — ami éppen a mostani viszonyok között kétszeresen fájdalmas önmegtagadás volna — vagy összeütközésbe kell jönnie a szuronyokkal kormányzó hatalommal, amely előreláthatólag eltiltja és erőszakosan megakadályozni törekszik a korszakos évforduló megünneplését. Mindenesetre szomorú és veszedelmes dilemma, amelynek azonban mégsem nehéz a megoldása, ha egy pillantást vetünk vissza a múltba.

Az első abszolutizmus alatt, az ugynevezett Bach-korszak idejében, jóformán a mostanihoz hasonló viszonyok nehezédtek a magyar társadalomra. A Kossuth-kutyáknak nemhogy nemzeti ünnepet ülni, de még egy hangos éljen-t sem volt szabad megkockáztatni; mert a policaj rögtön elhurcolta őket s az akkori Rudnay-huszárok se voltak jobbak a mostaniaknál: irgalmatlanul bezárták az »állam-rend« ellen vétkezőket. S akik mégis megpróbáltak valami nyilvános manifesztációt, azoknak vére bizony pirosra festett a kövezetet. A »pulver undblei« nagyon olesó portéka volt akkor s a generális urak a mostaniaknál semmivel se voltak kevésbé vitézek a fegyvertelen »civilbagázs«-szal szemben.

Mit tettek tehát derék, jó apáink? Gyáván meghunyászkodtak talán a durva tilalom előtt és tartózkodtak honfiai érzelmeik nyilvánításától? Szó sincs róla!

A császári szolgák parancsolatja ellen apelláltak a királyok királyához. A zsoldosok fegyvere elől a »seregek urá«-nak védőszárnyai alá húzódtak. A nagy napon fölkeresték az istenházát. S a Hymnus szent zsolozsmája harsogva szállott az Urnak csillagtrónusához, vig esztendőt könyörögve a balsors által sujtott nemzetnek és elégtételt kérve a keresztire feszített igazságoknak.

A templomok mind megteltek áhitatos ünneplő közönséggel. És a földi istenek darabontjai néma megadással néztek a magasztos manifesztációt, mert amikor a nép

az ég urával beszél, akkor Cézár fegyveres poroszlói tehetetlenek.

A templomi szertartás után szétoszlottak apáink a társaskörökben és különböző egyletekben. Kaszinók, gazdasági egyletek, iparos- és kereskedő körök, kulturális és vallásos egyletek helyiségeibe siettek a tagok sajátságosan, de nemes hevülettel és testvéries érzéssel ünnepelték a szabadság, egyenlőség és testvériség hajnalhasadásának évfordulóját.

Este pedig a családi asztalok körül gyűltek össze a társaságok. Egyik-másik vendégszerető háznál a rokonok és jóbarátok bizalmas körben összesereglettek és egymást biztatva, egymást lelkesítve, lángoló honszeretettel áldoztak a nap emlékének.

Egy-egy nyilvános ünnep helyett tehát háromszoros ünnepet ült az egész magyar társadalom s ez az ünneplés nemes hévben és bensőségben csak nyert azáltal, hogy — tilalmas vala.

Ilyenformán az erőszakoskodó önkényuralom éppen az ellenkezőjét érte el annak, amit a tilalommal elérni akart. Sokkal lázasabb izgatottságra hozta a lelkeket, sokkal izzóbbá tette a lelkesedést, minthogy ha szabad folyást engedett volna a kegyeletes megemlékezésnek. Mert a gondolatokat és érzelmeiket szuronyokkal elfojtani nem lehet.

Nos, ami az első abszolutizmus alatt megtörtént, az megtörténhetik ma, a második abszolutizmus alatt is.

Ne legyünk kevésbé bátrak és kevésbé hazafiak, mint apáink voltak. A magyar társadalom tegye meg most is a kötelességét. A földi istenek parancsolata ellen apelláljunk a királyok királyához. Él az Isten s az égnek még vannak menykövei.

•Nem vész el bármi sors alatt,
Ki el nem csüggedett!•

Pintér Gyula.

K Ü L F Ö L D

— **A szerb vámháború.** A szerb-bolgár viszonyok javulására vonatkozólag a „Nov Vek” kormánylap utalással arra, hogy a testvériség eszméjét Ausztria-Nagyország követeléseinek elfogadása, ami a vámunió elejtésével egyértelmű, — szétrombolta, ama nézetének ad kifejezést, hogy bár Szerbia magatartása sajnálatos, ez gyűlölségre, vagy ellenségeskedésre nem adhat okot. Szerbia mai kényszerhelyzete miatt senki se essék kétségbe. Szerbia és Bulgária a jövőben egyezményt fognak kötni, amely a mostani muló balsikerek folytán okozott károkat a két államot karpótolni fogja.

— **A francia kamarából.** A kamara ülésén folyik a hadi költségvetés feletti vita. Bouheyallex a keleti határ védelmi csapatainak megerősítését tartja kívánatosnak. Rousset ezredes a keleti határerődök tervéről szól és kifejti, hogy az erődöket nem szabad tulbecsülni, mert a háború sorsa nyílt harc-téren dől el. Szónok hangsúlyozza az ütegek szaporításának szükségét, hogy Franciaország túlsúlyá megóvassék Németországgal szemben és így végzi szavait: Bátoran nézünk elébe egy esetleges háborúnak, de nem kívánjuk azt.

— **Az orosz események.** A napokban Batumban egy postakocsi, melyet rendőr kísért, az utcán keresztülhúzott kötéllel feltartóztattak, mire tíz felvegyverzett rabló megtámadta, a kocsist és kísérőjét, megsebesítették és 2000 rubelt raboltak. A rablók, akik elmenekültek, mintegy 10.000 rubel értékű pénzküldeményt megöltött zsákokat érintetlenül hagytak.

A hivatalos lap közli, hogy a cár által a múlt hó 20-án jóváhagyott szabályrendeletet, amely szerint a zavargások elnyomására kirendelt katonai csapatoknak a zavargások alkalmával, ha fegyvert is használnak, sem vaklövéseket nem szabad tenniük, sem a levegőbe nem szabad löniük.

— **Kínai notabilitások Bécsben.** A múlt napokban Kína bécsi követe, Jangcseng, két érdekes vendéget fogadott házában. Egyik Nanking alkirálya, Licsingkun volt, Lihingcsang egyik unokaöccse, a másik pedig egy kíséretéhez tartozó, magasrangú tisztviselő volt. Mindkét ur tanulmányi célokból utazza be Európát. Egy bécsi újság munkatársa felkereste a két urat, akiket igen jó kedvben talált, mert éppen akkor vették hírt, hogy Kvangszu császárnak, aki eddig gyermektelen volt, unokaöccse született, aki a trónöröklésre jogosult.

— **Mi —** mondotta Licsingkun — a gyermek születésében pompas előjelet látunk Kína jövőjére nézve.

— **De** Kínában most hir szerint ismét zavargások folynak az idegenek ellen.

Jangcseng erre közbeszólt:

— **Az** újságokban tényleg van ilyenről szó. De ezeket a híreket bizalmatlanul kell fogadni még. A Reuter-jelentések bebizonyították már, hogy az angol diplomaták ezeket az állítólagos idegenellenes mozgalmakat nem veszik komolyan. Ami engem illet, én annál kevésbé hiszem e híreket, mert tudom, hogy Kínában mind az udvar és az előkelőségek mind a nép körében barátságos a hangulat Európával szemben. A kormány és a nép arra törekszik, hogy Kínában üdvös reformok legyenek keresztülvihetők. S ezeket a reformokat csak Európa segítségével valósíthatjuk meg s világos, hogy ilyen körülmények között idegenellenes mozgalmat kezdeni nem józan, nem észszerű dolog. Sőt éppen az ellenkezőjét tudom én igaznak. Végül Jangcseng hangsúlyozta, hogy Kína legelőkelőbb tisztviselői, élükön Pecsili alkirályával, Jua sikkájjal a reformok hívei és az idegenek barátai. A kínai követe nek ezt az állítását a két kínai vendég is megerősítette.

K ö z g a z d a s á g.

Állattalományunk javítása.

A magyar gazdátársadalmat egészen más irányelvek kell, hogy vezéreljék ma, mint vezérelték 10—20 évvel ezelőtt is. A múlt század hatvanas éveiben Magyarország mezőgazdasága óriási változásokon esett át; belterjes gazdálkodási mód valotta fel az előbbi nagyon is külterjes rendszert s ma gőzeke hasogat felméternyi barázdákat ott, ahol azelőtt a beláthatatlan legelőkön ezernyi gulyabeli állat legelészett. A hetvenes éveken a horribilis gabona árak mellett ki törődött volna állattenyésztéssel. Még trágyára se volt szükség, csak ökor kellett. Azonban mint mindennek, ez aranykorszaknak is vége lett. A buza ára leesett, egyéb jövedelemről is kellett gondoskodni, no meg a trágya szükséglet is beállott, kapkodtunk tehát állatok után, szereztünk külföldről, mert idebent nem volt elég; persze onnét nem adták a javát, csak a silányat. Rendeztünk kiállásokat, díjaztuk a testileg legformásabb állatokat anélkül, hogy gondoltuk volna arra, vajjon testi szépségén kívül van-e annak az állatnak belső értéket képviselő állandó és valóban hasznos hajtó tulajdonsága is. Mert ha nem is volt ára a buzának, de táplálkoztunk a saját zsrunkból s így ügyet is alig vetettünk arra, hogy mit jövedelmez állattenyésztésünk. A mikor aztán saját zsrunk

is apadóban volt, kezdtünk azon is gondolkodni, hogy lehetne állattenyésztésünket jövedelmezőbbé tenni, azonban a legtöbb helyen csak a gondolkozásnál maradtunk, avagy talán nagyon sok gazdaság van ma már az országban, a hol célszerű tenyészkiválasztás által fokozták már a tehének tejelőképességét, a tej zsirtartalmát, a hol gondoltak arra is, hogy tenyész kiválasztás által a sertések, a juhok szaporaságát, fejlődésének gyorsaságát fokozni lehet.

Am ha eddig meg nem tanultuk volna azt, hogy szebb és jobb tulajdonságokkal bíró állatok nagyobb értéket képviselnek, bizonyára megtanuljuk ma, a mikor a magas szarvasmarha árak mellett ez nagyon is szembeötlő, amikor 600 koronát szivesen fizetünk egy-egy szép, nagytestű s jó fejű tehénért, s a midőn minden métermázsáját az ökörnek 70—80 koronával fizetik. Ha egyéb nem, ezek a magas s előreláthatólag némi ingadozással állandó árak bizonyára arra fognak bennünket készíteni, hogy minél értékesebb állatokat produkáljunk s ezt csak úgy érhetjük el, ha mindenkor csak a legjobb tulajdonságokkal bírókat használjuk tovább tenyésztésre, ha a legdöbbenben tejelő tehének üszőit s bikaborjait tartjuk meg magunknak s a legszaporább kocák malacáival pótoljuk a kiselejtezett kocákat.

Felelős szerkesztő: Dr. Rusa Ernő.

Laptulajdonosok:

Szalay Károly és Dr. Rusa Ernő.

Most jelent meg

A szőlőtőke helyes metszése s annak okszerű nyári kezelése

című számos ábrával ellátott s 80 oldal terjedelmű könyv, a könyvhöz fűzött 4 külön rajzmelléklettel.

Írta:

S a a r y Á k o s

kerületi szől. és bor felügyelő
Kaposvár.

Bolti ára: fűzve I kor., vászonkötésben I kor. 30 fill. A szerzőnél megrendelve darabonként 20 fillérrel olcsóbb.

A „Mészárosok és Hentesek Lapja“ és „Állatkereskedelmi Ujság“ kiadásában

megjelent a

Vásári zsebnaptár

Husipari és Állatforgalmi Évkönyv 1906-ra

és az előfizetők az idén is teljesen ingyen kapják meg.

Tartalmazza: A fontosabb országos és havi, valamint heti állatvásárokat az év minden napjára pontosan átszámítva. A fontosabb állategészségügyi rendelkezéseket, az év folyamán felmerült újításokkal kibővítve. A fontosabb állatforgalmi tudnivalókat. A magyar és a külföldi állatpiacok kiviteli módozatait és az üzlet szokásokat — A szavatossági időhatárokat. A fővárosi állatvásárok szabályait és díjait A vágóhídi és husvizsgálati szabályokat A fogyasztási adót. Az ipartörvénynek a husiparra vonatkozó rendelkezéseit. Továbbá a husipar és állatforgalom körébe tartozó összes tudnivalókat, jegyzéknaplót stb.

Előfizetési ára: félévre 6 kor. Az Évkönyvet csak előfizetők kapják meg, könyvpiaca egyáltalán nem kerül.

A „Mészárosok és Hentesek Lapja“ és „Állatkereskedelmi Ujság“ kiadóhivatala BUDA PEST, IX., Ferenc-körút 13. sz. alatt van.

RÓZSA JÁNOS

Kaposvár, Fő-utca 31. sz.

S A J Á T H Á Z Á B A N .

Ajánlja a legújabb gépekkel felszerelt

vegyészeti ruhatisztító
és gőzműfestő intézetét,

mely bármelyik külföldi gyárral felveszi a versenyt.

Nálam tisztított ruhákért jótállok, hogy a foltok nem ütnek vissza.

Kérem a modern vegytisztítást ne tessék a szabófolt tisztítással összetéveszteni.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

TAKY FERENCZ

okl. gépész, villany- és vízvezetékszerelő
KAPOSVÁR, KORONA-UTCZA 14. SZ.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a jelen kor igényeit teljesen kielégítő

villany, vízvezeték, telefon
és villamos-csengő felszerelésére, valamint bicikli, varrógép, villany- és benzinmotor, ugyszintén mindenemü mechanikai gépek javítására

Electrotechnikai Műhelyt

rendeztem be.

A városi villanytelep szolgálatából kilépve, ezen nagyszabású műhely felállítására azon cél vezérelt, hogy bő tapasztalataim és szaktudásom révén városunkban egy oly iparágat honosítsak meg, melyet a nagyközönség eddig nélkülözni volt kénytelen.

A villamos világításnál előforduló zavarokat a leggyorsabban és legjutányosabban eszközölöm.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

Taky Ferencz

okl. gépész, villany- és vízvezetékszerelő.

Magánvízvezetékek felszerelését igen jutányos áron vállalom el.

Iszákosság nincs többé!

Kivánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a COZAPOR-ból. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert csodálatos ellenzavart tesz az iszákosságnak a szeszes italt. A COZAPOR nyugalmasan és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejt, mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békítette ki ismét, sok-sok ezer férfit a szegény és becsatlenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó utra és szerencséjéhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a COZAPOR tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják egy próba adagot és egy köszönő irással telt könyvet díj- és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezességünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

416. sz.

INGYEN PRÓBA.
Vágja ki ezen szelvényt és küldje meg ma az intézetnek.
(Levelek 25 fillér, levelezőlapok 10 fillérre bérmentesítendőek.)

COZA INSTITUTE

(Dept. 416.)

62. Chancery Lane,
London, Anglia,

Urodalmi nyomtatványokat

legjutányosabban készit

HAGELMAN KÁROLY

könyvnyomdája

KAPOSVÁROTT.

Meghívás.

Az 1898. XXIII. t.-c. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó Kaposvári Hitelszövetkezet, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja,

1906. évi március hó 25-én d. e. 11 órakor

a kaposvári hivatalos helyiségeiben

RENDES KÖZGYÜLÉST

tart, melyre a tagok az alapszabályok 35. §-a értelmében meghivatnak.

Napirend:

1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása.
2. Zárszámadások megvizsgálása és a felmentvény megadása.
3. Mérleg megállapítása.
4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés.
5. Az igazgatóság hat tagjának választása.
6. Felügyelő-bizottság négy tagjának választása.
7. Netáni indítványok.

1905. évi március hó 15-én a tagok száma 266, üzletrészeinek száma pedig 928 volt; az év folyamán belépett 425 tag 1641 üzletrésszel, kilépett 122 tag 439 üzletrésszel.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a szövetkezet helyiségében kifüggesztett és mindenki által megtekinthető.

Kelt Kaposvárott, 1906. évi február hó 10.

Az igazgatóság.

SZÉNÁSSY BÉLA magyar gyártmányu
szabadalmazott

Árpád rajzeszközök,

a legjobb rajzeszközök és körzők,

melyek Kaposvárott kaphatók 15—22

Hagelman Károly

könyv- és papirkereskedésében,

ugyszinte az országban levő papirkereskedésekben.

Hagelman Károly

könyvnyomdájában

egy

tanuló

felvétetik.

Morgos József elsőrendű polgári-, papi- és katonai egyenruha-szabó
Kaposvár, a megyeház mellett.

Ajánlja nagyválasztékban felszerelt raktárát a legkitünőbb honi és angol szövetekből. Disz-
magyar öltönyök és liberriák legjutányosabb ár mellett készíttetnek.

Nyomatott Hagelman Károly könyvnyomdájában, Kaposvárott.